

Planinitiativ

Detaljreguleringsplan for steinbrudd Morka

Dato: 16.01.2026

1 Innhold

1	Kontaktinformasjon	2
2	Formålet med planen	2
2.1	Formålet med planen	2
3	Planområdet og omgivelsene	3
3.1	Lokalisering og planavgrensning	3
3.2	Beskrivelse av planområdet og omgivelsene	4
4	Føringer	5
4.1	Kommuneplanen	5
4.2	Reguleringsplan	7
4.3	Pågående planer i og ved området	7
4.4	Innledende stedsanalyse	7
4.5	Regionale planer	7
5	Presentasjon av planinitiativet	9
5.1	Tiltak som skal planlegges	9
5.2	Funksjonell og miljømessig kvalitet	11
6	Virkninger av planinitiativet	12
6.1	Virkninger på landskap	12
6.2	Virkninger på eksisterende bebyggelse og nærområdet	12
6.3	Virkninger på klima og miljø	12
6.4	Vesentlige interesser som berøres av planinitiativet	12
7	Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhet (ROS)	15
8	Konsekvensutredning	17
9	Planprosessen og medvirkning	17

1 Kontaktinformasjon

Planinitiativet er utarbeidet av Asplan Viak på vegne av Mibau Stema Norge AS

Tiltakshaver	Firma	Mibau Stema Norge AS
	Kontaktperson	Jarle Gilje
	E-post	Jarle.gilje@mibau-stema.no
	Telefon	+47 99265381
Forslagsstiller (plankonsulent)	Firma	Asplan Viak
	Kontaktperson	Kristi Galleberg
	E-post	KristiK.Galleberg@asplanviak.no
	Telefon	+47 91195321

2 Formålet med planen

2.1 Formålet med planen

Formålet med planen er sikre videre drift ved Mibau Stema Norges masseuttak i Dirdal, ved å utvide uttaket. Forekomsten er definert som «Nasjonal betydning» av NGU. Steinbruddet ligger nært knuseverket og utskipningsanlegget. Det meste av produksjonen blir benyttet som ballast og overdekningsmasser for rørledninger offshore. Produktene fra anlegget brukes også til vegbygging og andre infrastrukturprosjekter. Verket har kapasitet på mellom 0,7 - 1 mill. tonn per år. Det vurderes som viktig for samfunnet å sikre videre tilgang til ressursen.

I gjeldende reguleringsplan er det stilt krav om at bruddet skal avsluttes på kote +128. Det er ønskelig å ta ut mer masser enn dette, ved å la bruddet gå ned til omtrent kote +40. Dette gir et volum på omtrent 10 millioner m³ uttaksmasser. Bruddet vil da avsluttes på samme nivå som eksisterende landbruksområde på Morka gård. Når masseuttaket er ferdigstilt skal bruddet bli etablert som LNFR område. Det nye landbruksområdet vil bli sammenhengende med eksisterende landbruksområde knyttet til Morka gård. Planforslaget innebærer at topplaget fra bruddet mellomlagres på Morka gård. De mellomlagrede massene vil brukes til ferdigstillingen.

Arealformål blir hovedsakelig *Råstoffutvinning - Steinbrudd og masseuttak, Masseinntak og LNFR*, i tillegg til *Veg og Friluftsområde i sjø og vassdrag*.

Planområdet ligger i Gjesdal kommune, langs fylkesvei 450, ca. 3 km nordvest for Dirdal, som vist i figuren under.

Kartet under viser forslag til plangrense.

3.2 Beskrivelse av planområdet og omgivelsene

Planområdet ligger nord for Fylkesvei 450, ca. 3 km nord-vest for Dirdal i Gjesdal kommune. Planområdet består hovedsakelig av det eksisterende steinbruddet «Dirdal steinbrudd», som var tidligere kjent som «Norsk Stein Dirdal». I tillegg er deler av den dyrka jorda til gården Morka, vest for steinbruddet, inkludert i planen.

Dirdal steinbrudd er et uttak fra fjellet Kammen, som ligger mellom Hunnedalsvegen F450 i Røyrdalen, Ragsvatnet og Høgsfjorden. Årlig produksjon varierer ut fra behov i markedet, men ligger på ca. 0,7-1 million tonn i året. Mesteparten av steinen leveres til offshoreindustrien, mens sekundærprodukt eksporteres til Europa og brukes lokalt. Anlegget har en lastekai som befinner seg mellom steinbruddet og Dirdal. Det er 20-25 sysselsatte på bruddet og den tilhørende lastekaiaen.

Figur 3 Skjermbilde fra informasjonsfilm om Mibau Stema Dirdal

Området er preget av store høydeforskjeller. Mens Ragsvatnet er 36,7 m.o.h, og gården Morka ligger i en helning fra 37 til 57 m.o.h, ligger fylkesveien på 127 m.o.h ved adkomsten til bruddet. Fylkesveien går videre i Røyrdalen mellom Kammen (372 m.o.h.) og Morkafjellet (643 m.o.h). Arealtypene i planområdet er åpen fastmark, lauvskog og fulldyrka jord.

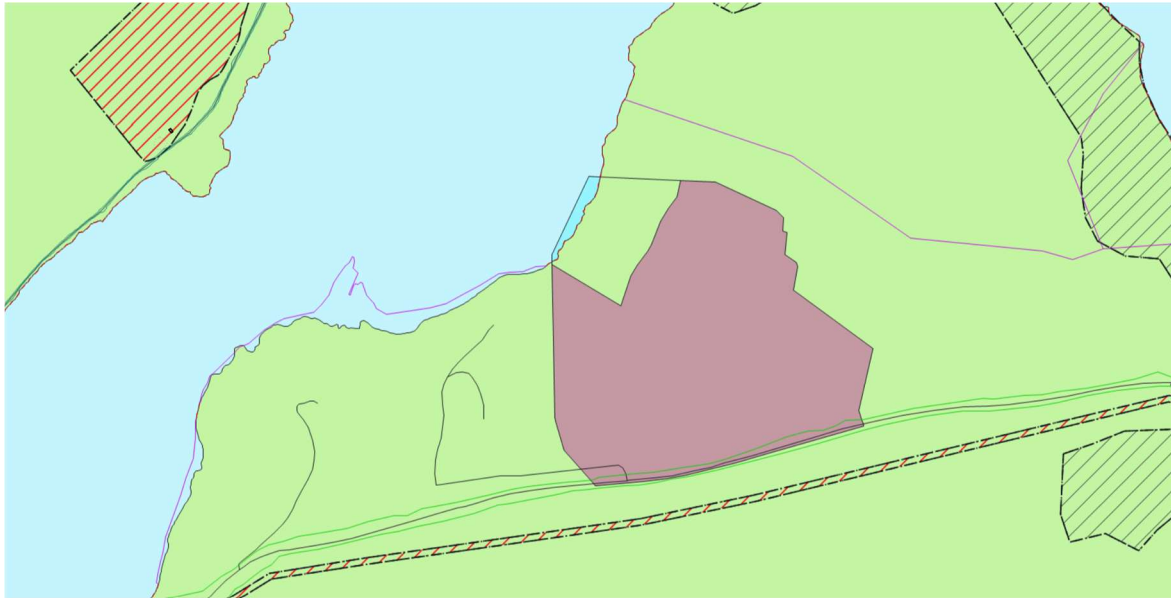

4 Føringer

4.1 Kommuneplanen

Kommuneplanens arealdel

I kommuneplanens arealdel fra 2023, er området disponert til Råstoffutvinning og LNFR. Området avsatt til LNFR har hensynssone H510_1, kjerneområde landbruk. Figuren under viser utsnitt av kommuneplanen for Gjesdal 2023-2035.

Figur 4 Kommuneplan for Gjesdal kommune

I områdene avsatt til råstoffutvinning skal det jf. §2.8 i planbestemmelsene godkjennes reguleringsplan og drifts- og tilbakeføringsplan før driftsstart/videre uttak av masser. Videre skal konsesjonsppliktige uttak ha driftskonsesjon og driftsplan godkjent av Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) før drift kan settes i gang. Drift skal skje i henhold til minerallovens bestemmelser med gjeldende forskrifter, samt vilkår i tillatelse etter loven.

Videre har kommuneplanen retningslinjer om massehåndtering i kapittel M. Det er presisert i kommuneplanen at retningslinjene ikke har rettsvirkning. Av relevante retningslinjer kan følgende nevnes:

- Det forutsettes at berørt område for massefylling og masseuttak skal framstå med bedre/større fulldyrket jord etter at arbeidene er ferdige enn før arbeidene ble påbegynt for at det skal godkjennes av kommunen. Når terrenget er ferdig oppfylt/tilbakeført, skal det ha en helning på mellom 1:100 og 1:10 for fulldyrka jord, være uten skjæringer/murer og ha naturlig avslutning. Langs veier skal det være svak underhøyde. Kart og tegninger skal være målsatt med klare avgrensninger og vise terrenget før og etter tiltaket
- Massefyllinger eller masseuttak som til enhver tid er i bruk skal være minst mulig, og ikke større enn 10 dekar. NIBIOs norm for jordflytting skal legges til grunn for alle massefyllinger. Og all matjord, inkludert jordsmonn som naturlig var på bunnen av fyllinga, skal tas vare på og ikke være del av fyllingen annet enn topplaget. Det er forbudt å fylle matjord i fylling.
- Konsekvensene knyttet til kulturlandskap, kulturminner, biologisk mangfold og nærhet til vassdrag skal vektlegges som spesielt viktig, og avkjøringsforholdene må vurderes og avklares. Alle reguleringsplaner og søknader som ikke er avklart med hensyn til

kulturminneverdier, må forelegges kulturminnemyndigheten for vurdering jf. Kulturminnelovens §§ 3, 6, 8, 9 og 14.

Deler av området som foreslås regulert er i dag dyrka jord. Jf. kommuneplanens arealdel §1.2.9, skal tapet av dyrka og dyrkbar jord utredes ved omregulering til andre formål enn landbruk. Som hovedregel skal tapet erstattes av tilsvarende størrelse dyrka/dyrkbar jord, uten at det har for stor negativ effekt på naturmangfoldet. Ved bygging av dyrka jord, må det sikres at matjorda brukes på en bærekraftig og landbruksmessig forsvarlig måte til videre matproduksjon. Ettersom Morka gård er innenfor hensynssone landbruk, skal det tas spesielt hensyn til jordbruksareal (fulldyrka, overflatedyrka og innmarksbeite) jf. §8.5.

Kommuneplanen har også retningslinjer om jordvern og kjerneområde landbruk (uten rettsvirkning). Disse sier at det ikke skal tillates omdisponering av mer enn 15 dekar dyrka jord eller dyrkbar jord per år i planperioden. I kjerneområde landbruk sier retningslinjene at det bare tillates tiltak knyttet til landbruk, reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag. Videre er det retningslinjer om at det skal forvaltes med særlig vekt på å bevare ressursgrunnlaget i et bærekraftig og langsiktig perspektiv. Det skal unngås at jordvernet splittes opp eller hensynet til landbruksinteressene i området.

Planområdet ligger nært Ragsvatnet. Dermed gjelder kommuneplanens § 1-6 Forbud mot tiltak mv. langs vassdrag, og unntaksbestemmelser.

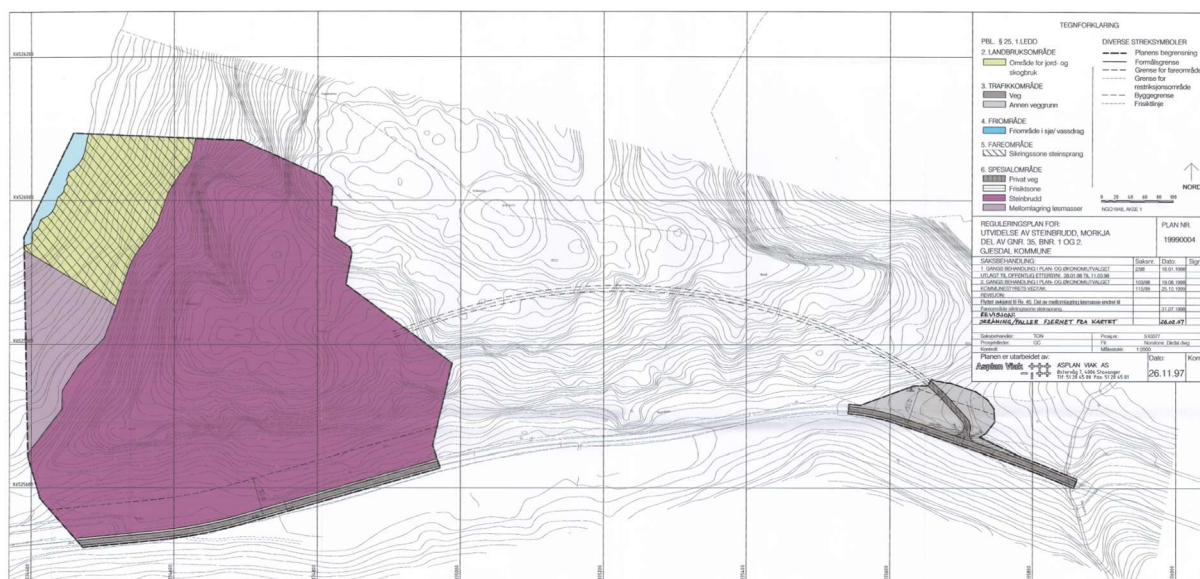
Andre relevante kommunale planer

- Forvaltningsplan for hjortevilt 2021 - 2025
- Hovedplan for vannforsyning i Gjesdal kommune 2016 - 2026
- Klima- og miljøplan (2024)
- Kulturminneplan for Gjesdal kommune 2012 – 2020
- Landbruksplan for Gjesdal kommune (2018)
- Plan for næringsutvikling Gjesdal kommune
- Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) Strategi for Gjesdal kommune 2024 - 2032
- Kommunedelplan for naturmangfold (under arbeid)
- Kulturmiljøplan (under arbeid)

4.2 Reguleringsplan

Gjeldende reguleringsplan for steinbruddet har PlanID 1122_19990004 og plannavnet *Steinbrudd Morkja, Del av gnr. 35 bnr. 1 og 2, utvidelse*. Reguleringsplanen ble vedtatt i 1999. Figuren under viser plankartet.

Figur 5 Reguleringsplankart av gjeldende reguleringsplan

Området er regulert til steinbrudd og masseuttak, landbruksområde, friområde i sjø og vassdrag, vesentlige terrenginngrep (mellomlagring) og kjørevei. Over det regulerte landbruksområdet ligger fareområde «sikringssone steinsprang».

Reguleringsplanen gir tillatelse til å ta ut masser frem til år 2050. Jf. §4 skal masseuttaket avsluttes på kote + 128, deretter skal det legges et lag med løsmasser og toppes med matjord. Etter at uttaket er avsluttet, skal reguleringsformålet endres fra spesialområde for steinbrudd til landbruksområde jf. §4. I den forbindelse skal området overføres tilbake til grunneier.

4.3 Pågående planer i og ved området

Det er ingen pågående planer i eller ved området.

4.4 Innledende stedsanalyse

I regionalplanen og kommuneplanen er det krav om stedsanalyse før oppstartsmøte i nærheten av by- og tettstedsområder. Siden planområdet ligger utenfor tettsted, er det ikke utarbeidet stedsanalyse i forbindelse med planinitiativet.

4.5 Regionale planer

Regionale planer som er relevante for området omfatter:

- Fylkesdelplan for byggeråstoffer på Jæren (2006)
- Jordvernstrategi for matfylket Rogaland (2020)
- Nærings- og innovasjonsstrategi for Rogaland
- Regionalplan for grønn industri – for areal- og kraftkrevende næring
- Regionalplan for Jæren og søre Ryfylke (2020)
- Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland
- Regionalplan for kulturmiljø 2023 - 2035
- Regionalplan for massehåndtering på Jæren 2018 – 2040.

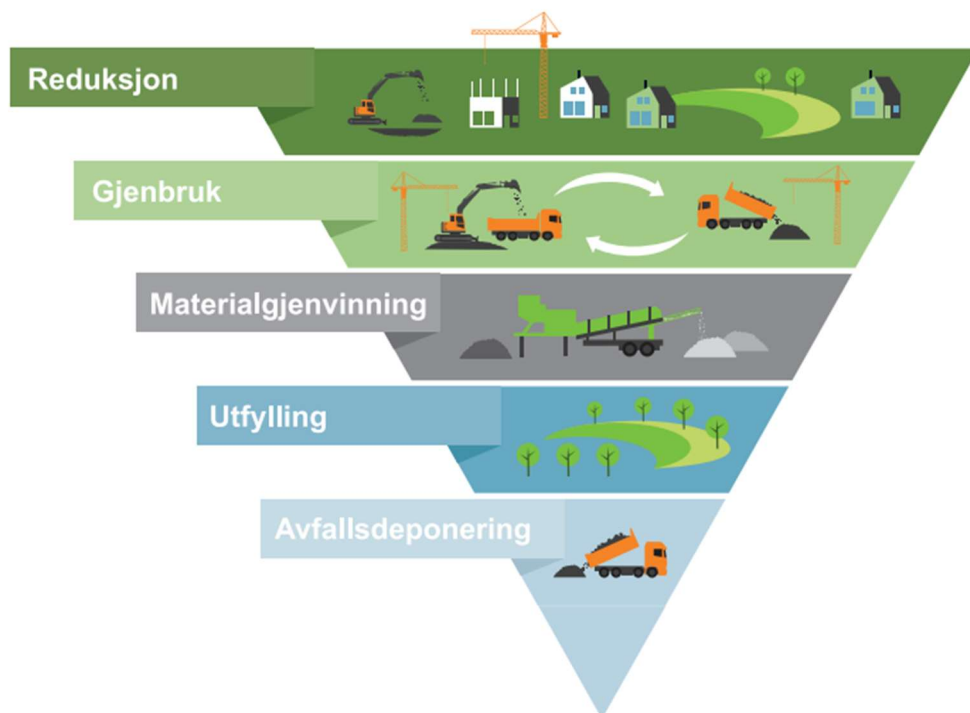

- UTE i Rogaland – Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning 2017 - 2024
- Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi 2025 - 2028

Regionalplan for massehåndtering på Jæren 2018 – 2040

Regionalplan for massehåndtering har som mål å få en bærekraftig håndtering av masser fra bygge- og anleggsaktivitet i regionen. Dokumentet skal danne et grunnlag for massehåndtering på Jæren. Vesentlig fravikelse fra retningslinjene i planen kan danne grunnlag for innsigelse.

Et viktig prinsipp for massehåndtering er å planlegge i tråd med prinsippene fra ressurspyramiden, som illustrerer hvordan bruk av overskuddsmasser skal prioriteres:

Figur 6 Ressurspyramiden. Utlipp fra Regionalplan for massehåndtering på Jæren 2018 – 2040

Fylkesdelplan for byggeråstoffer på Jæren (Vedtatt plan 12. desember 2006).

Planen legger vekt på at Rogaland har små reserver av sand og grus, og at eksisterende ressurser tas ut i høyt tempo. Samtidig er Jæren i kraftig vekst, og høy byggevirksomhet krever tilgang til byggeråstoffer som sand, grus og pukk. Planen gir en oversikt gjenværende mineralressurser i Rogaland, og beskriver hvordan forekomstene kan utnyttes på best mulig måte. De fire målene i planen handler om at regionens behov for byggeråstoffer skal sikres i et langsiktig tidsperspektiv, at arealbrukskonflikter og miljøulempen knyttet til uttak skal holdes på et lavt nivå, at forvaltningen av byggeråstoffene bør skje på et regionalt nivå og koordineres på tvers av kommunegrensene, og at grus og pukknæringen i regionen skal oppleve forutsigbarhet i hvilke områder som avsettes for uttak.

Uttaket er registrert som en pukkeforekomst i plankategori 1, og nasjonalt viktig.

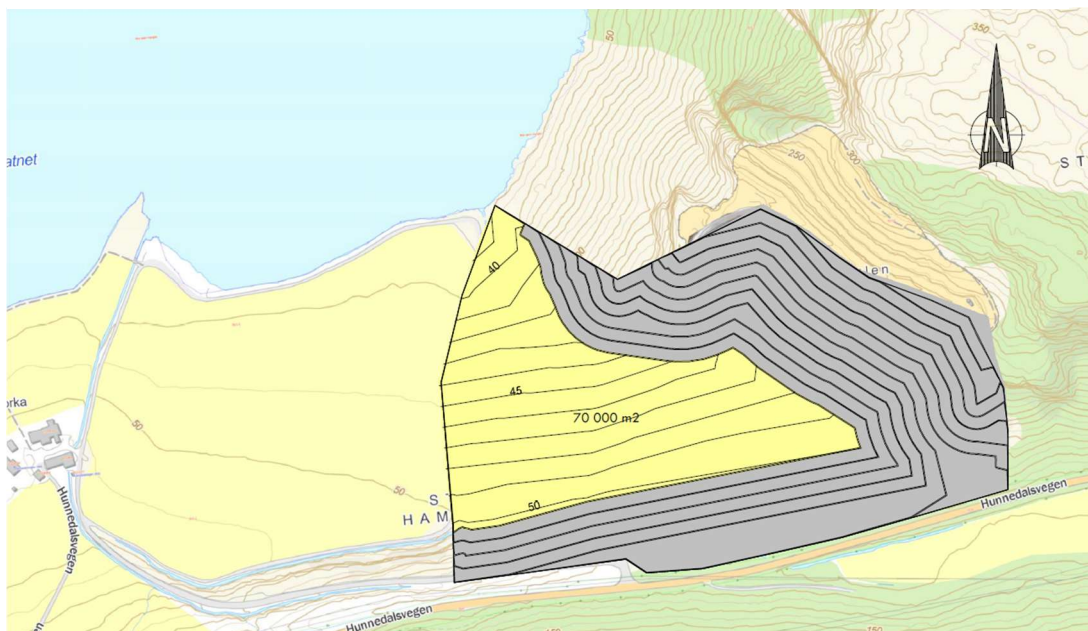
5 Presentasjon av planinitiativet

5.1 Tiltak som skal planlegges

Tiltaket som planlegges gjelder en fortsettelse og videreutvikling av dagens steinbrudd på Mibau Stema i Dirdal. Det foreslås at uttaket skal avsluttes dypere enn det som er regulert i gjeldende reguleringsplan. Bruddet avsluttes på nivå med eksisterende landbruksarealer. Ved ferdigstilling vil gården dermed få et større sammenhengende landbruksareal, som vist i figurene under. Figurene viser hvordan masseuttaket foreløpig er tenkt. Endelig utforming av masseuttaket vil bli en del av planprosessen.

Figur 7 Visualisering av nytt landbruksareal ved ferdigstilling. Kilde: Mibau Stema Norge

Figur 8 Illustrasjon av planlagt masseuttak Kilde: Mibau Stema Norge

Figurene viser at bunnen av masseuttaket ferdigstilles på nivå med dagens terreng ved Morka gård. Figuren over viser at det kan bli omtrent 70 000 m² ny landbruksjord som henger sammen med dagens landbruksjord.

Innenfor dagens steinbrudd befinner det seg en del rene masser. Disse massene er et resultat av fjerning av topplaget i eksisterende brudd. Planforslaget innebærer en mellomlagring av disse massene i den sørlige enden av dagens landbruksareal, som vist i figurene under. Mellomlagringen gjelder ca. 225 000 m³ masser. Det vil føre til at ca. 12,5 dekar dyrka mark blir berørt. Når steinbruddet er ferdigstilt, skal massene plasseres i tilbake i bruddet og frigir dermed landbruksarealene.

Figur 10 Dagens masseuttak til høyre, planlagt mellomlagring av masser til venstre. Kilde: Mibau Stema Norge

Figur 9 Visualisering av midlertidig lagring av masser - før tilbakeføring. Kilde: Mibau Stema Norge

5.2 Funksjonell og miljømessig kvalitet

Gjennom planprosessen vil det blir redegjort for eventuelle miljøkrav. Terrengutforming vil bli sikret gjennom planprosessen. Mineralloven og forurensingsloven er også styrende for funksjonell og miljømessig kvalitet.

Etter at reguleringsplanprosessen er over skal det utarbeides en driftsplan som blant annet vil vise hvordan uttaksområdet kan settes i stand mest mulig fortløpende. Driftsplanen skal godkjennes av Direktoratet for Mineralforvaltning (DMF).

Det planlegges at dagens tunnel og adkomst til fylkesveien opprettholdes. Det vil bli behov for å frakte massene til prosess- og lasteanlegget ved Dirdal. For å kunne mellomlagre masser vil det være behov for å benytte anleggsveien ned mot Morka gård.

Når området er ferdigstilt vil det framstå med større sammenhengende fulldyrka jord.

6 Virkninger av planinitiativet

6.1 Virkninger på landskap

Planforslaget anses hovedsakelig å være i tråd med kommuneplanen. Planforslaget innebærer en utvidelse på 16 daa mot vest, som har LNFR-formål.

Utvidelsen av masseuttaket vil føre til endringer både i forhold til det eksisterende landskapet, og det landskapet som er regulert i gjeldende reguleringsplan (Steinbrudd Morkja, planID 1122_19990004). Mens gjeldene reguleringsplan legger opp til at masseuttaket avsluttes på nivå med fylkesvei 450 i sør, legger planforslaget opp til at masseuttaket avsluttes på nivå med landbruksarealet i vest. Samtidig som planforslaget vil gi større landskapsendringer, vil det også gi et større, sammenhengende landbruksareal ved ferdigstilling.

Planforslaget vil gi visuelle virkninger fra fylkesveien, nærliggende fjelltopper, og fra kulturminnene nevnt i kapittelet om vesentlige interesser som berøres av planinitiativet.

6.2 Virkninger på eksisterende bebyggelse og nærområdet

Planforslaget vil ha virkninger når det gjelder landskap og støy for eksisterende bebyggelse og nærområdet. Det gjelder spesielt landbruksarealet og boligen på Morka gård. Videre ligger det både eneboliger og fritidsboliger på motsatt side av Ragsvatnet.

6.3 Virkninger på klima og miljø

Av hensyn til klimaet er det ønskelig med kortest mulig transport av massene. Det er kort avstand fra bruddet til knuseverket og utskipningsanlegget. Massen som skal brukes til å istandsette steinbruddet etter endt drift, blir mellomlagret innenfor planområdet. Dermed blir behovet for massetransport minst mulig.

Tiltaket vil på kort sikt ha negativ påvirkning på landbruksarealet på området.

6.4 Vesentlige interesser som berøres av planinitiativet

Barn og unges interesser:

Gjesdal kommune har gjennomført barnetråkk, men det er ikke gjort registreringer i området. Steinbruddet ligger ikke i tilknytning til skole, barnehage, turveier eller andre områder hvor barn og unge oppholder seg. Barn og unges interesser anses dermed ikke å være et relevant utredningstema.

Friluftliv:

Madlandsheia, sør for planområdet, og Bynuten/Selvikstakken, nord-vest for planområdet er registrert som svært viktige friluftslivsområder uten tilrettelegging. Noen fjelltopper i friluftsområdene har utsikt til dagens steinbrudd eller Morka gård, og kan få endret utsikt ved endret steinbrudd.

Kulturminner og kulturmiljø:

Det er flere kulturmiljøer i området rundt steinbruddet. Kulturmiljøer som kan påvirkes av masseuttaket ligger i hovedsak rundt Ragsvatnet. I Oltesvik, som tidligere var et trafikknutepunkt for varetrafikk sjøveien fra Oltedal, er det registrert flere SEFRAK bygninger (eldre enn 1900). I Oltesvik ligger også et kraftverk, satt i drift i 1935, som utnytter fallet fra Ragsvatnet til Høgsfjorden. Det er flere eldre kraftlinjer, blant annet sør for fylkesveien, som

også vitner om krafthistorien i området. Her finnes også kulturminner knyttet til vegutbygging og samferdsel, blant annet Rage bru, en steinhvelvbru fra 1900, i vestlig del av Ragsvatnet.

Hele planområdet er enten berørt av dagens steinbrudd eller tidligere steinbrudd (i området dagens landbruk befinner seg). Det vurderes dermed som lite sannsynlig at det finnes ikke kjente automatisk fredede kulturminner innenfor planområdet.

Vannmiljø:

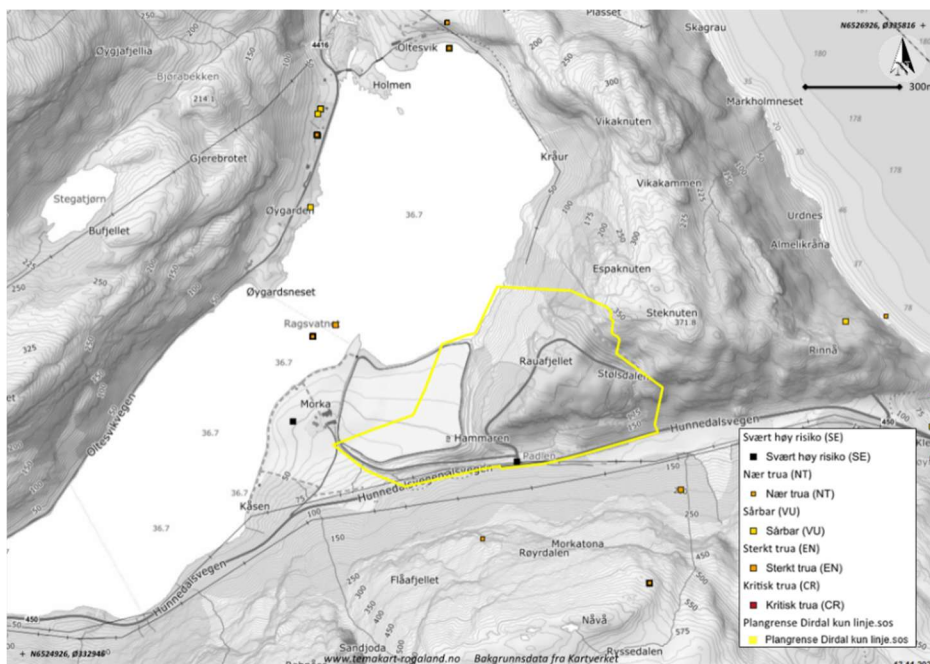
Det går en bekk gjennom planområdet som har utløp i Ragsvatnet. Bekken har blitt til som en konsekvens av terrengendringer i området.

Ragsvatnet er i dag demmet opp i den nordlige delen og forsyner Oltesvik vannkraftverk. I 2015 er det gjort kunnskapsinnhenting for innsjøen. I følge vann-nett.no er det økologiske potensialet i Ragsvatnet klassifisert som *God*. Ragsvatnet står oppført som at det ikke er anadrom fisk i vannet. I kunnskapsinnhenting fra 2015 er det en kommentar som sier at det er godt med fisk i vannet.

I planarbeidet må det beskrives hvordan tiltaket forholder seg til vassdraget. Det må beskrives tiltak for å hindre forringelse av vannressursen.

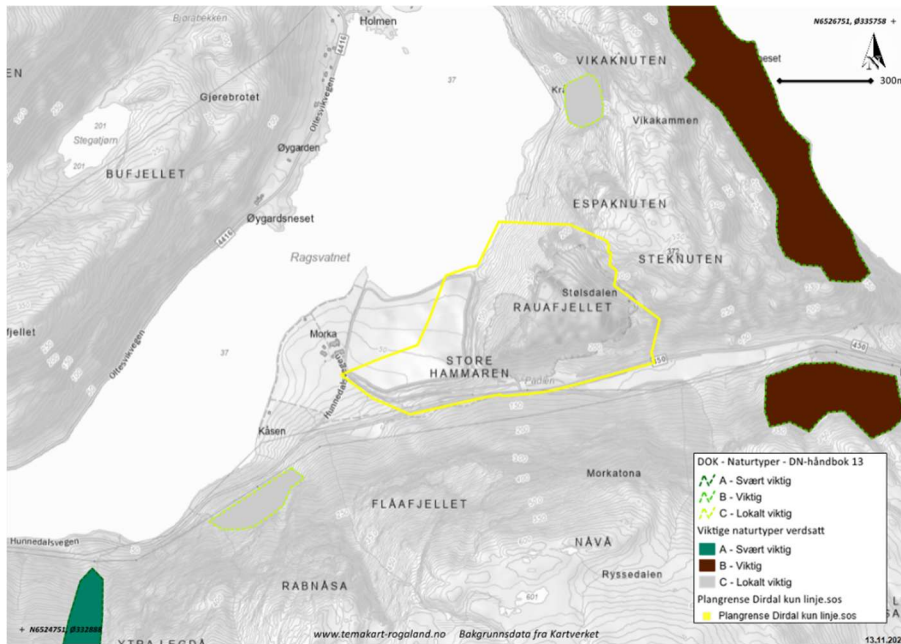
Naturmangfold:

Det er ikke registrert viktige naturtyper innenfor planområdet. Planområdet er sterkt påvirket av dagens steinbrudd og det vurderes derfor for at det ikke er naturverdier innenfor planområdet. I Ragsvatnet er det registrert flere sårbare fuglearter, og de sterkt truede artene lappspurv og ål. Ved innkjørselen til steinbruddet er det registrert Hagelupin (*Lupinus polyphyllus*) som er en fremmedart med svært høy risiko for spredning.

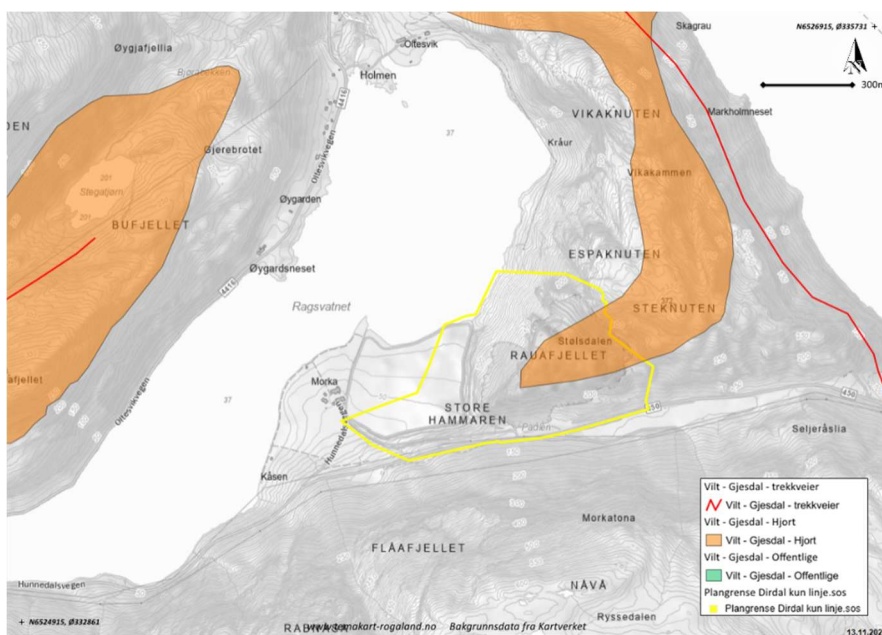
Figur 11 Rødlistede arter og fremmedarter fra Artsdatabanken. Kilde: temakart-rogaland.no, bakgrunnsdata fra Kartverket

Det er ikke registrert viktige naturtyper innenfor planområdet, men det er registrert viktige og lokalt viktige naturtyper i området rundt. Nord-øst for steinbruddet er det registrert naturskog fra før 1940 som er lokalt viktig.

Figur 12 Naturtyper i DN-håndbok 13. Kilde: temakart-rogaland.no, bakgrunnsdata fra Kartverket

Området er også registrert som viltområde for hjort, og det er registrert trekkveier på den nord-østre siden av Kammen.

Figur 13 Viltregisteringer i Gjesdal. Kilde: temakart-rogaland.no

Naturressurser:

Tiltaket gjelder uttak av nasjonalt viktige georessurser. Ved å videreutvikle steinbruddet mens driften er i gang, sikrer man utnyttelse av ressursen.

I perioden masseuttaket er i drift, vil deler av det eksisterende jordbruksområdet bli beslaglagt. Ved ferdigstilling, vil det til gjengjeld være et større, sammenhengende landbruksareal enn tidligere.

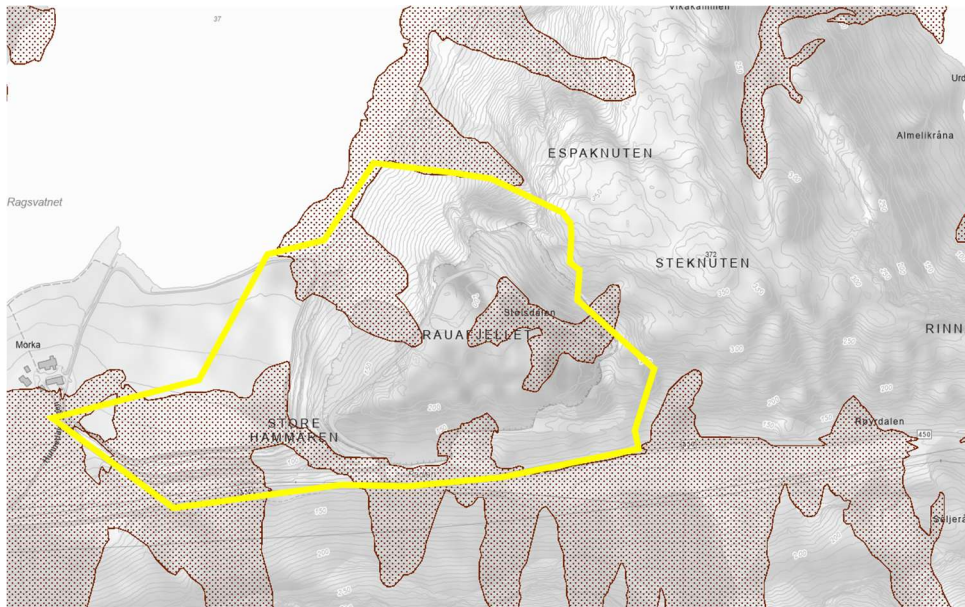
I dag renner det en bekk vestover fra fylkesveien og videre nordover mellom det eksisterende masseuttaket og jordbruksarealet, som til slutt renner ned i Ragsvatnet.

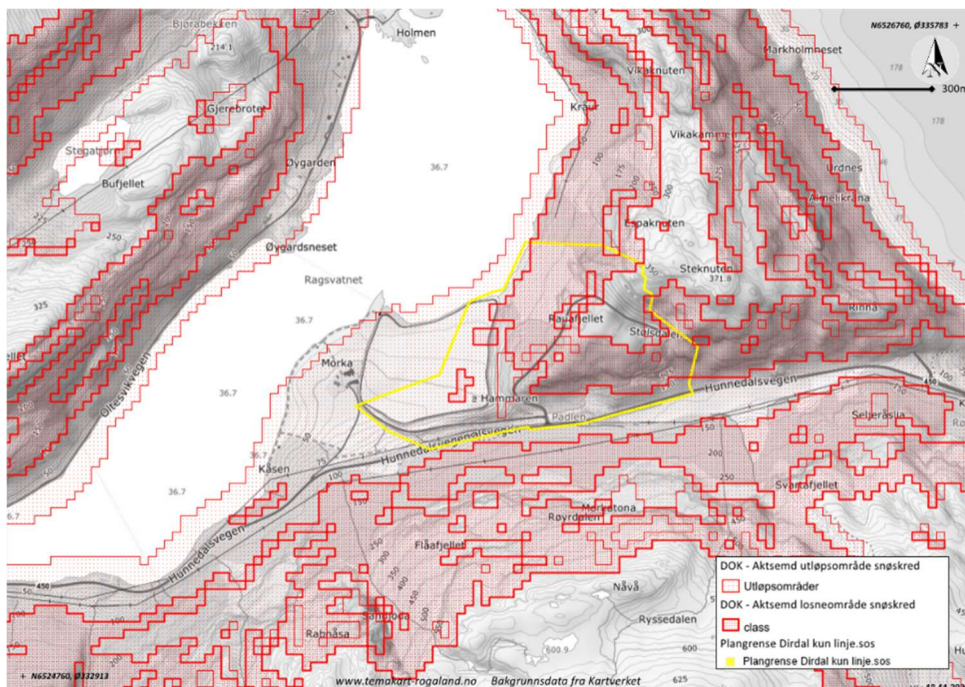
7 Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhet (ROS)

Det skal utarbeides ROS-analyse i forbindelse med planforslaget. Det vil da gått gjennom sjekkliste for uønskede hendelser og det gjennomføres eventuelle risikoanalyser for disse.

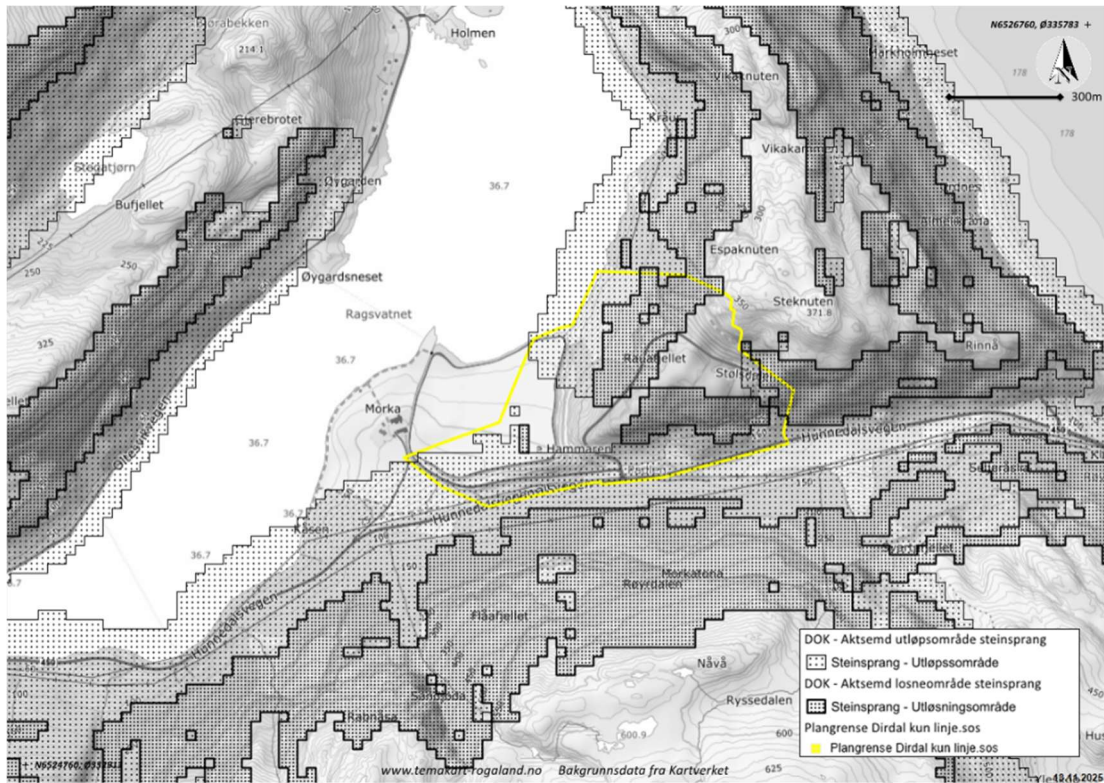
Planområdet ligger innenfor aktsomhetsområde for jord- og flomskred, snøskred, steinsprang og flom, som vist i figurene under. Det vil dermed være aktuelle ROS-tema. Det er ikke planlagt bebyggelse for varig opphold innenfor planområdet.

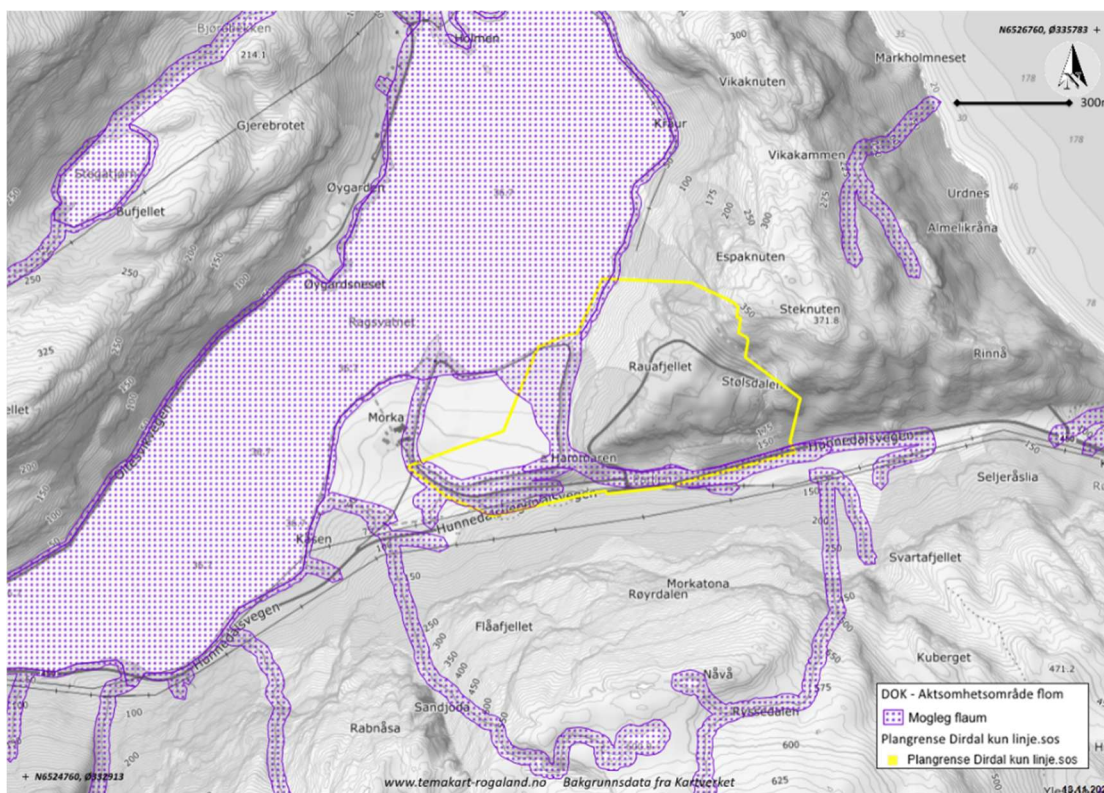
Figur 14 Aktsomhetsområde jord- og flomskred. Kilde: temakart-rogaland.no

Figur 15 Aktsomhetsområder for snøskred. Kilde: temakart-rogaland.no

Figur 16 Aktsomhetsområder for steinsprang. Kilde: temakart-rogaland.no

Figur 17 Aktsomhetsområde flom. Kilde: temakart-rogaland.no

8 Konsekvensutredning

Uttaket vil samlet sett overstige 2 millioner m³ masser, og skal jf. forskrift om konsekvensutredninger VEDLEGG I. pkt. 19. ha konsekvensutredning og planprogram eller melding.

9 Planprosessen og medvirkning

I planprosessen vil det bli varslet oppstart av reguleringsplanarbeid og planprogram. Da vil offentlige myndigheter, naboer og andre kunne komme med merknad til planarbeidet.

Planforslaget vil komme på høring og det vil da være mulighet for å uttale seg om planforslaget.

Det planlegges åpent møte i forbindelse med den første høringsperioden. Dette vil bli nærmere beskrevet i oppstartsvarselet og planprogrammet.

Av offentlige myndigheter foreslås det å varsle følgende:

Statsforvalteren i Rogaland, Rogaland fylkeskommune, Direktoratet for mineralforvaltning, Miljødirektoratet, Rogaland brann og redning, Miljødirektoratet, NVE, Statens vegvesen, Lnett og Gjesdal bondelag